

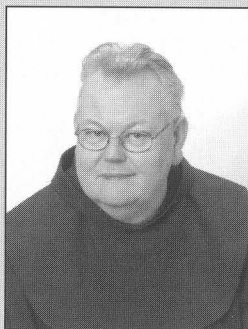
Roman Marcin OLEJNIK

POLITECHNIKA CZĘSTOCHOWSKA, WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA, INSTYTUT INFORMATYKI I EKONOMETRI

Metrologia w wersetach biblijnych – UNITS OF MEASURE In biblical verses Jednostki wielkości fizycznych: masa

Dr Roman Marcin OLEJNIK

Jest absolwentem Wydziału Matematyczno-Fizyczno-Chemicznego Uniwersytetu Śląskiego (1978 r.), kierunku: matematyka, specjalność matematyka teoretyczna. W 1986 r. otrzymał święcenia kapłańskie jako członek Zakonu Braci Mniejszych – Franciszkanów. Stopień naukowy doktora filozofii nauk uzyskał na Wydziale Filozofii Papieskiej Akademii Teologicznej (1989) na podstawie pracy: „Operacje metryczne u K. Ajdukiewicza” pisanej pod kierunkiem Ks. Prof. Michała Hellera. W latach 1989-1996 pracował jako adiunkt na Uniwersytetach Laterańskim i Antonianum w Rzymie. Jest autorem ponad 70 publikacji z zakresu metrologii, dydaktyki logiki, podstaw informacji naukowej i filozofii nauki, w tym jednej monografii: „O pomiarze” (Wyd. Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 1998) i ośmiu dzieł podręcznikowych z logiki. Prowadzone przez niego prace badawcze koncentrują się głównie na zagadnieniach filozofii pomiaru, dydaktyce logiki i badaniu struktury naukowo-poznawczej dziedzin zarządzania. Od 1996 pełni funkcję adiunkta na Wydziale Zarządzania Politechniki Częstochowskiej.

Streszczenie

W naszych rozważaniach zatrzymamy się nad miarami masy używanymi w Biblii. Pierwszym punktem opracowania będzie historycznie usytuowane „wzmiankowanie” o wspomnianych miarach, zakończone tabelką jednostek miary masy używanych w Syrii, Palestynie, Grecji i Rzymie. W części drugiej zaprezentujemy wersety zawierające poszczególne miary.

Abstract

In our considerations, we will focus on units of measures as used in the Bible. The first point of the study will be a historically located „mentioning” of the aforesaid measures, ended with a table with units of measures used in Syria, Palestine, Greece and Rome. In the second part, we will present verses containing particular measures.

1. Wstęp

„Nie ulega wątpliwości, że Pismo św. jest księgą, która prowokuje dzisiejszego człowieka. Prowokuje i nie pozwala mu przejść obok siebie. To nic, że została napisana 2 do 3 tysięcy lat temu, że pisali ją ludzie o mentalności innej niż nasza, że powstała, można by powiedzieć, w środowisku egzo-tycznym; mimo tego jest zawsze aktualna, prawdziwa i żywa.

Jest rzeczą charakterystyczną dla naszych czasów, że wzrasta ciągle zainteresowanie tą księgą. Uczni egzegeci, aby przybliżyć jej zrozumienie, wydają coraz to bardziej udoskonalone tłumaczenia tej księgi, piszą komentarze do poszczególnych ksiąg, opracowują monograficznie zaprezentowane w niej problemy” ([1], s. 5), pisze ks. Kazimierz Grela, jeden ze współczesnych teologów polskich.

2. Miara masy

Pojęcie masa i ciężar używam tu jako synonimy, co w naszych rozważaniach nie będzie prowadzić do błędów. Żydzi posługiwali się talentem (34,272 kg), miną (0,571 kg), syklem (11,424 g) i półsyklem. W epoce hellenistycznej wszystkie te ciężarki były wyrabiane z ołowiu. Od ich określeń pochodziły też nazwy poszczególnych monet. Jednostką wagową – zarazem najmniejszą jednostką monetarną była: gera (0,6 g). Nowy testament wspomina tylko o talentach (w Grecji: *talantiaios*) i o funtach rzymskich (w Grecji: *litra*: 327,45 g). Jednostką odnoszącą się tylko do masy był *kab* – miara wagi około 2,5 kg.

Jednostka masy	Skala jednostki w stosunku do kg
talent, <i>talantiaios</i>	34,272
<i>kab</i>	2,5
funt rzymski, <i>litra</i>	0,32745
<i>mina</i>	0,571
<i>sykl</i>	0,011424
<i>półsykl</i>	0,005712
<i>gera</i>	0,0006

Tabela miar masy (Por.: [3], s. 199)

3. Miary masy w wersetach biblijnych

W tekstach opieramy się na tłumaczeniu Pisma św. z języków oryginalnych, zwanym Biblią Tysiąclecia (por.: [4]), a środkiem pomocniczym do wyszczególnienia właściwych tekstów będzie opracowana komputerowo konkordancja biblijna (por.: [5]).

- Talent:** „Z talentu szczerego złota należy wykonać świecznik...” Księga Wyjścia 25,39.
- Kab:** „Powstał zatem wielki głód w Samarii. Bo oto nieprzyjaciele oblegali ją, tak iż głowa osła kosztowała osiemdziesiąt srebrnych syków, a ćwiartka *kaba* dzikiej cebuli pięć syków srebra” Druga Księga Królewska 6,25.
- Funt rzymski:** „Maria zaś wzięła *funt* szlachetnego i drogocennego olejku...” Ewangelia wg św. Jana 12,3.
- Mina:** „A przynieśli ze sobą złotą tarczę wagi tysiąca *min*” Pierwsza Księga Machabejska 15,18.
- Sykl:** „Wreszcie pięćdziesiąt *syków* kasji...” Księga Wyjścia 30,24.
- Półsykl:** „Wyjął kolczyk złoty wagi *pół sykla* oraz włożył na jej ręce dwie bransolety złote ważące dziesięć *sykli*...” Księga Rodzaju 24,22.
- Półsykl – kontekst etyczny:** „A ubogi nie będzie zmniejszał wagi *pół sykla*...” Księga Wyjścia 30,15.
- Gera:** „Sykl równa się dwudziestu *gerom*” Księga Kapłańska 27,25.

4. Podsumowanie

Konsekwencją utworzenia jednostek monetarnych na podstawie jednostek wagowych jest fakt, że w tych samych wersetach, pod miarą tych samych haseł, kryją się jednostki wagowe i jednocześnie monetarne. W wielu miejscach fakt ten stanowi przyczynę utrudnień w rozpoznaniu przynależności hasła do odpowiedniej kategorii. Występują także cenne konteksty w których mamy bezpośrednio podaną proporcję pomiędzy wartościami dwu jednostek masy, na przykład: *miny* i *sykla*. Werset podaje cenny przelicznik pomiędzy jednostkami, podkreślając jednocześnie niejednoznaczność owego przelicznika.

Wśród cytowanych wersetów, spotykamy także wersety i treści etyczne, których treść jest przedmiotem studium nowopowstałej dziedziny metrologicznej zwanej *etyką metrologiczną*.

Kończąc naszą prezentację wyrażam inicjatywę kontynuacji poszukiwań dalszych haseł metrologicznych, których opis możemy znaleźć w wersetach najpiękniejszej księgi, jaką jest Biblia, Księga Natchniona. Korzystnym by także było zapoznanie czytelnika z kontekstem dziejowym i geograficznym treści poszczególnych wersetów, korzystając z różnych historycznie tłumaczeń Pisma Świętego.

Literatura

- Grela K. ks.: Konkordancja Nowego Testamentu, Kraków, Polskie Towarzystwo Teologiczne, 1987.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu, Poznań, Księgarnia św. Wojciecha, 1982.
- Dufour X. L. SJ: Słownik Nowego Testamentu, Poznań, Księgarnia Świętego Wojciecha, 1986.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. W przekładzie z języków oryginalnych, Poznań, Wydawnictwo Pallottinum, 1980.
- Flis J., Konkordancja Starego i Nowego Testamentu do Biblii Tysiąclecia, Warszawa, Vocatio, 1996.